

І наші, і ваші

■ За неофіційною статистикою, понад 200 тисяч українців мають подвійне громадянство

Світлана Уманська

У вищих владних колах киплять пристрасті щодо подвійного громадянства. Днями голова комітету Верховної Ради з питань національної безпеки Анатолій Гриценко заявив, що має намір звернутись до СБУ, аби ця структура визначила, скільки людей в Україні мають подвійне громадянство.

І тим самим розвеселив політичних опонентів, які тут же зазначили, що немає в Україні відповідного за це покарання. То як заборониш людям бути одночасно громадянами двох держав?

— За даними різних агенцій, в Україні ніні налічують близько 40 тисяч осіб з другим ізраїльським громадянством, 30 — з румунським, 130 — з російським. Усього — близько 200 тисяч...

— Але офіційних даних нема, тож ці цифри вельми приблизні! — коментує ситуацію доцент В'ячеслав Бігун, кандидат юридичних наук, співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ. — До речі, у США теж подібного не знають щодо своїх громадян. Американський уряд не має таких даних, і відповідні служби зазначають, що число подібних громадян може становити від 494 тисяч до... 5,7 млн. осіб.

— Чи пов'язана заява Гриценка з подіями на Кавказі? А раптом якась держава аргументуватиме можливі військові дії проти нас "захистом своїх громадян"?

— Схоже на те. Традиційно питання громадянства було питанням відданості. Тому держава не повинна допуска-

ти якихось непевних моментів заради своєї національної безпеки. Адже Україна мусить захищати своїх громадян, зокрема й з подвійним громадянством. Але ти своєю чергою зобов'язані виконувати священний обов'язок — боронити Україну...

— Але хто все-таки має ратию в цій суперечці? Чому виникають протиріччя?

— Коли щось не дозволено, але не карається відповідним законом, то це автоматично не значить, що є колізії. Втім, у Конституції України зазначено: "В Україні існує єдине громадянство. Підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом" (ст. 4).

— А як же той факт, що за нормами міжнародного права, які чинні в Україні, допускається подвійне громадянство?

— Ці норми створюють частину національного законодавства України. А норми Конституції є вищими за норми законів. Тож у нас таки єдине громадянство. І громадянин із подвійним громадянством все одно вважається винятково громадянином України.

— Є, що правда, випадки, коли допускається подвійне громадянство. Перший — за народженням: скажімо, йо-

го автоматично матиме дитина громадянина України та громадянина Італії. Другий — за шлюбом: коли одне з подружжя автоматично дістає громадянство другого (за умови, що за подружжям, згідно з законодавством, зберігається попереднє громадянство).

Можливі також випадки, коли особа може набути громадянства за міжнародною угодою: одна держава визнає громадянство осіб іншої. Додам, що існує й особливе подвійне — наднаціональне — громадянство. Так, коли Україна стане членом ЄС, то українець вважатиметься як громадянином України, так і ЄС.

"Більшість держав не визнає подвійного громадянства".

— Де подвійне громадянство дозволене, а де заборонене законом?

— За даними Центру імміграційних досліджень, більшість держав не визнає подвійного громадянства. 74 країни забороняють його з певними винятками, а 59 дозволяють із певними заборонами. Подвійне громадянство дозволене в таких державах, як Албанія, Австралія, Домініка, Бразилія, Швейцарія, Гренада, Греція.

У низці держав, наприклад, Данії, Японії, Сингапурі, Індії, особа, яка добровільно набула громадянства іншої держави, автоматично втрачає громадянство зазначеної країни.

Ірина ЛЬВОВА